

Provkonstruktion

Årskurs: 7

Ämne: Samhällskunskap

Tema: Rättssystemet och Brott och Straff

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas kunskaper om det svenska rättssystemet, inklusive brott och straff, samt deras förmåga att resonera kring rättssäkerhet och medborgarrättigheter.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Denna lektion syftar till att ge eleverna en grundläggande förståelse för hur rättssystemet i Sverige fungerar, inklusive brott och straff, rättsskydd och hur detta relaterar till medborgarnas rättigheter.

Kunskapskrav

Eleven kan beskriva grunderna i det svenska rättssystemet och ge exempel på olika brott och påföljder, samt föra resonemang kring hur rättssystemet skyddar medborgarnas rättigheter.

Prov

Faktafrågor

1. Vad är syftet med ett rättssystem?

- A) Att straffa brottslingar
- B) Att upprätthålla lagar och skydda medborgarna
- C) Att öka antalet domare
- D) Att övervaka medborgarnas aktiviteter

Rätt svar: **B**

2. Vilken typ av brott är stöld?

- A) Civilrätt
- B) Våldsbrott
- C) Förmögenhetsbrott
- D) Brott mot avtalsrätt

Rätt svar: **C**

3. Vad innebär rättssäkerhet?

- A) Att domstolar alltid är oberoende
- B) Att alla har rätt till en rättvis behandling och prövning i domstol
- C) Att brottslingar inte kan åtalas
- D) Att alla brott alltid beivras med samma påföljd

Rätt svar: **B**

4. Vad gör en åklagare?

- A) Försvarar den åtalade
- B) Utser domare
- C) Åtalar brottsoffren
- D) Åtalar personer som misstänks för brott

Rätt svar: **D**

5. Vilken roll har en domare i en rättegång?

- A) Lyssna på bevis och fatta beslut om skuld
- B) Försvara åklagaren
- C) Leda brottsoffrens samtal
- D) Ge råd till advokater

Rätt svar: **A**

6. Vad kan vara en påföljd för en brottslig handling?

- A) Fängelse eller böter

- B) Belöning
- C) Uteslutning från skolan
- D) Ett straffarbete

Rätt svar: **A**

7. Vad innebär en rättvis rättegång?

- A) Att åklagaren alltid vinner
- B) Att båda parter får yttra sig
- C) Att domaren favoritiserar en av parterna
- D) Att rättegången hålls i hemlighet

Rätt svar: **B**

8. Vilken rätt har en åtalad?

- A) Rätt till en advokat
- B) Rätt att inte delta i rättegångar
- C) Rätt att neka alla frågor
- D) Rätt att undvika fängelse

Rätt svar: **A**

9. Vad skyddar en advokat?

- A) Den åtalades rättigheter
- B) Domarens rättigheter
- C) Åklagarens intressen
- D) Ingen skyddas av advokater

Rätt svar: **A**

10. Vad är skillnaden mellan civilrätt och straffrätt?

- A) Civilrätt handlar om brott, straffrätt om avtal
- B) Civilrätt handlar om tvister mellan individer, straffrätt handlar om brott

mot samhället

C) Det finns ingen skillnad

D) Straffrätt sköts av polisen, civilrätt av domare

Rätt svar: **B**

11. Vilken av följande är ett exempel på ett brott mot person?

A) Stöld

B) Bedrägeri

C) Misshandel

D) Skatterelaterat brott

Rätt svar: **C**

12. Vad kallas en person som blivit åtalad för ett brott?

A) Offret

B) Den åtalande

C) Den åtalade

D) Vittnet

Rätt svar: **C**

13. Vad är syftet med överklagande?

A) Att straffa brottslingar mer

B) Att få en annan prövning av fallet

C) Att frikänna den åtalade oavsett bevis

D) Att förlänga straffet

Rätt svar: **B**

14. Vilken instans är högst i det svenska rättssystemet?

A) Tingsrätten

B) Hovrätten

C) Åklagarmyndigheten

D) Högsta domstolen

Rätt svar: **D**

15. Hur kan brottsoffer skyddas av rättssystemet?

A) Genom att de får anonymitet under rättegången

B) Genom att de alltid vinner sina fall

C) De har inget skydd

D) Genom att brottslingen får ett längre straff

Rätt svar: **A**

Resonerande frågor

1. Beskriv hur rättssystemet påverkar samhällets inställning till brott och straff. Denna fråga ger eleverna möjlighet att analysera och resonera kring samhällets syn på rättvisan.

2. Diskutera hur man kan säkerställa att rättssäkerheten upprätthålls i praktiken. Frågan syftar till att få elever att tänka kritiskt kring rättssystemets funktion.

3. Reflektera över vikten av att medborgare har kännedom om sina rättigheter. Eleverna får möjlighet att resonera kring hur information påverkar utfall i rättsfall.

4. Hur kan media påverka rättssystemets arbete? Frågan ger insikt i hur externt inflytande kan påverka rättvisa och beslutsfattande.

5. Vilka konsekvenser kan uppstå om rättssystemet blir ojämnt? Eleverna får möjligheten att diskutera allvarliga samhällsproblem och deras möjliga lösningar.

6. Ge exempel på situationer där rättssystemet kanske inte skyddar medborgare. Elevernas svar kan ge en djupare förståelse för rättssystemets brister.

7. Hur skulle du förklara till en utländsk medborgare hur det svenska rättssystemet fungerar? Denna fråga testar elevernas förmåga att kommunicera och föra vidare kunskap.

8. Vilken roll bör utbildning spela i att öka medborgarnas medvetenhet om

sina rättigheter? Denna fråga ger eleverna möjlighet att reflektera över utbildningens betydelse.

Bedömning

Faktafrågorna bedöms med 1 poäng per korrekt svar. De resonerande frågorna bedöms med 2 poäng vardera.

För betyg E krävs totalt 8 poäng, för betyg C krävs 12 poäng (varav minst 3 poäng från resonerande frågor) och för betyg A krävs 18 poäng (varav minst 5 poäng från resonerande frågor).

Tags: [Åk. 7 - 9](#), [Samhällskunskap](#)